

Listy OSTRAVSKÉ UNIVERZITY

Rozhovor s rektorem

Rektor Ostravské univerzity prof. RNDr. Jiří Močkoř, DrSc., končí 28. 2. 2001 své funkční období.

Při této příležitosti jsem jej požádala o rozhovor.

JV: Vážený pane rektore, počátkem března předáte rektorské žezlo svému nástupci doc. Ing. Pánkovi, CSc. Která z vašich původních předsevzetí se za období šestiletého působení v nejvyšší akademické funkci opravdu naplnila?

JM: V průběhu svého šestiletého působení ve funkci rektora jsem opravdu několikrát posuzoval, které z bodů mého původního volebního programu se mi podařilo splnit, které na realizaci ještě čekají a které jsou již zcela neaktuální a překonané. A musím přiznat, že v té době neznalost detailů řízení univerzity, neznalost ekonomického a politického okolí univerzity a především neznalost ohromné setrvačnosti ve fungování univerzity se zákonitě projevila i v tom, že jsem ne vždy dovedl odhadnout reálnost dalšího vývoje. Když nyní s odstupem času hodnotím své představy o změnách a vývojových tendencích na naší univerzitě, musím především konstatovat, že za úspěch považuji naši transformaci na plnohodnotnou univerzitu se širokým spektrem odborných studijních programů. Podařilo se tak překonat i jistý handicap našeho vzniku z Pedagogické fakulty, jehož důsledkem bylo i první spektrum převážně učitelských studijních programů. Velkým úspěchem rovněž je, že na naší univerzitě postupně vykrystalizovala i struktura základního výzkumu. Byl to proces velmi náročný, vyžadoval permanentní přesvědčování nejen vedoucích

představitelů fakult, ale především akademických pracovníků. Jen málokdo z nás byl zvyklý na situaci, kdy se musí bojovat o granty a kdy naše ekonomická situace závisí mj. na kvalitě naší vědecké činnosti. Na podporu těchto tendencí jsem byl nucen často přistoupit i k nepopulárním opatřením v oblasti rozpočtu a např. finančně zvýhodnit ty subjekty, které jsou v oblasti vědy úspěšné, a rozpočet naopak snížit neúspěšným.

Za pozitivní výsledek uplynulého období považuji, že se univerzitu podařilo prostorově vybudovat a zabezpečit ji základními informačními technologiemi. Velmi dobře si vzpomínám na počátky svého působení, kdy univerzita měla nedostatek výukových prostor, neměla svou knihovnu, kdy počítač v pracovně pedagoga byl vzácností a kdy o počítačových sítích se nám pouze zdálo. Za této situace bylo naprosto nezbytné rozhodnout o vyčlenění významné části našeho rozpočtu na vybudování knihovny, rekonstrukci a získání nových prostor pro výuku a výzkum a pro zabezpečení dostatečných kapacit kvalitních informačních technologií. Současný stav tak nyní umožňuje soustředit se již převážně na přístrojové vybavení experimentálních oborů a především na zkvalitňování našeho akademického týmu, a to i formou zvyšování mezd.

Byl bych velmi nekritický, kdybych tyto výsledky přičítal převážně svému působení ve funkci rektora. Univerzita je

velmi zvláštní pracoviště, které neumožňuje plně aplikovat klasické manažerské postupy běžné v podnikatelské sféře. Je paradoxní, že základní překážkou pro tyto postupy je akademická svoboda. Tato svoboda na straně jedné umožňuje rozvoj akademických činností, na straně druhé však z univerzit vytváří velmi komplikovaný mechanismus se značnou setrvačností v chování, mechanismus, kde dosáhnout změny nelze příkazem, ale převážně přesvědčováním a pouze jako projev svobodné vůle všech zúčastněných. Za této situace rektor může převážně nastolit směr dalšího vývoje a doufat, že se mu podaří přesvědčit a motivovat podstatnou část spolupracovníků. Jsem proto velmi rád, že alespoň ve výše uvedených oblastech se mi to podařilo.

JV: A co se vám naopak nepodařilo uskutečnit?

JM: Je zcela pochopitelné, že existují oblasti, kde jsem v tomto přesvědčováním tak úspěšný nebyl. Mezi tyto oblasti patří především schopnost naší univer-

zity „prodávat“ naši činnost i jiným, než jsou standardní „zákazníci“, tj. studenti a grantové agentury. Za celou dobu mého působení ve funkci rektora se mi nepodařilo dosáhnout toho, aby zájem o naši činnost výrazně projevily i jiné subjekty, jako např. průmyslová sféra, služby, soukromý sektor. Jistě, v těchto oblastech existuje zejména v našem regionu jistý útlum a zájem řešit problémy s pomocí kapacit vysokých škol je zákonitě menší. Obávám se však, že příčiny tohoto problému jsou mnohem hlubší a souvisejí se strukturou našeho výzkumu a tvůrčích činností. Naše orientace na základní výzkum převážně v humanitních a přírodovědných oborech přímo předurčuje, že naším „odběratelem“ výsledků bude vždy převážně stát. A tento stát, jak jistě tušíme, nebude mít možnost neustále zvyšovat svou ochotu zaplatit za tyto činnosti. Můžeme se tak dostat do situace, kdy naše potřeby budou výrazně vyšší než možnosti tohoto jediného finančního zdroje. Pak tato naše orien-

Pokračování na str. 2

Z obsahu: ■ Počítačové učebny PDF OU - STR. 2 ■ NOVÝ REKTOR ZVOLEN - STR. 3 ■ VĚDECKÁ RADA OU ZASEDALA - STR. 4 ■ NAŠI STUDENTI PŘIVEZLI STŘÍBRNÉ MEDAILE Z PRAHY - STR. 5 ■ ČESKÁ POČTA NOSITELI NOBELOVY CENY - STR. 5 ■ ČESKÁ TELEVIZE - VĚC NÁS VŠECH - STR. 9

Počítačové učebny Pedagogické fakulty Ostravské univerzity

Ti studenti, kteří „bez počítače nemohou být“, si už nové počítače vyzkoušeli před oficiálním zahájením provozu. Ostatní se o nich mohli dovědět ve čtvrtek 14. 12. 2000 odpoledne při slavnostním otevření.

Oslavné projevy byly prosloveny, pásky slavnostně přestříženy. A co bude dál - ve všedních dnech?

Nabízíme hrst informací pro ty, kteří chtějí učebny využívat pro svou práci.

Čtyři nově vybudované učebny se nacházejí v budově B na Českosobratské ulici v 1. poschodí (učebny č. 81, 82, 83, 84). Učebny má na starost katedra informačních a komunikačních technologií.

V učebnách probíhá **výuka** předmětů, pro jejichž náplň je počítač nezbytnou nebo aspoň vítanou pomůckou. V současné době jsou to zejména předměty, které zabezpečuje katedra informačních a komunikačních technologií (KIK) - např. Kurz základních počítačových dovedností, Vzdělávací technologie a některé předměty zaměřené Technická výchova s informační technologií. Na katedře technické a pracovní výchovy (KPV) připravují kurzy AutoCADu.

V učebnách jsou po celý den k dispozici počítače, které můžete používat při hledání a zpracování informací. Tato přístupová místa byla vytvořena pro **samostatnou práci všech studentů** Ostravské univerzity.

V jedné z učeben jsou vymezena místa pro **pedagogy** Ostravské univerzity, **studenty doktorského studia a diplomanty**.

Učebny jsou otevřeny od pondělí do pátku od 7.30-19.00 hodin.

V učebnách se určitě setkáte s některým

z techniků katedry - Alešem Valchařem, Pavlem Kopřivou a Josefem Navrátillem. Ti tady nejen dohlíží na bezproblémový provoz učeben, ale také poradí začátečnickům, studentům Pedagogické fakulty zřídí účet (konto) na serveru Ostravské univerzity, a zabezpečují některé placené služby, například:

- tisk na černobílé nebo barevné laserové tiskárně na papír nebo na folii;
- vypálení CD se zálohovanými daty.

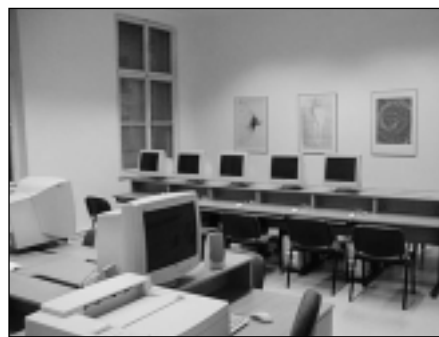
Ceník nabízených služeb je vyvěšen v učebnách.

Jaké je vybavení učeben?

V každé učebně naleznete 20 počítačů připojených do celouniverzitní sítě, tedy i s přístupem na internet. Pro ty, kteří by chtěli pracovat na svém vlastním počítači, jsou v každé učebně zřízena dvě „notebooková“ pracoviště. Uživatel si do učebny přinese vlastní notebook, který je vybaven síťovou kartou, a připojí se.

K vybavení učeben patří barevná a černobílé laserové tiskárny, scanery. Pro svou práci můžete používat rovněž digitální

fotoaparát, digitální kameru včetně softwarového vybavení střížny, digitální diktafon, tablety pro kreslení. Pokud chcete svou práci - např. přednášku či obhajobu diplomové práce, prezentovat pomocí počítače, vypůjčíte si datavideo projektor. O možnostech práce s uvedenými zařízeními se informujte u techniků učeben. Ti vám také na požádání vypůjčí některý z výukových programů či encyklopedií na CD-ROM z mediotéky katedry. Seznam CD-ROM naleznete v učebnách nebo na webových stránkách Ostravské univerzity.

Jen stručně o softwarovém vybavení učeben.

Počítače pracují v síti Novell (Windows NT). Všechny jsou vybaveny základním softwarovým produktem MS Office (MS Word, MS Excel, MS PowerPoint) a prohlížeči MS Explorer a Netscape. Pokud potřebujete MS Access, MS FrontPage, Corel či Visual Basic, najdete je nainstalované na všech počítačích v jedné z učeben. Zakoupeny byly rovněž programy pro výuku technické grafiky AutoCAD a pro práci s hudbou soubor Capella.

Nové učebny se mohou pochlubit nejen technickými vymoženostmi. Na zdech učeben i chodeb jsou vystaveny krásné grafiky - práce pedagogů i studentů katedry výtvarné tvorby. Pokud vás technika ale vůbec nezajímá, přijďte se aspoň podívat na obrázky.

Nesmím se zapomenout zmínit o přeměněné posluchárně č. 89, kterou naleznete na stejném poschodí jako počítačové učebny. Dostala nejen novou tvář s novým nábytkem a vystavenými grafikami na zdech. Je postupně vybavována moderní prezentační technikou včetně výkonného datavideo projektoru.

Milí studenti, doufáme, že si najdete cestu k pravidelné práci s novými technologiemi.

Vážený kolegové pedagogové, pokud by se i vám líbilo učit v moderně vybavených učebnách, přijďte se k nám podívat a domluvíme se, co, jak a kdy byste mohli v novém zařízení, které bylo pořízeno s nemalými náklady, učit také vy. Srdečně Vás zveme.

JANA KAPOUNOVÁ

KATEDRA INFORMAČNÍCH
A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

Rozhovor s rektorem

Pokračování ze str. 1

tace se stane konkurenční nevýhodou vůči jiným vysokým školám, jejichž struktura výzkumu a vývoje umožňuje získat i jiné „zákazníky“.

JV: Prozradte nám, jaké jsou vaše další plány?

JM: Funkce rektora je velmi časově a společensky náročná. Pokud je vykonávána odpovědně, v podstatě neumožňuje plně se věnovat jiné činnosti. Důsledkem tohoto stavu je, že po uplynulých 6 let jsem musel vědomě zanedbávat svou původní profesi - matematiku, nemohl jsem se dostatečně věnovat řízení katedry matematiky a pojem volný čas se pro mne stal téměř neznámým. Po ukončení svého mandátu proto chci tyto nedostatky napravit. Původně jsem předpokládal, že své hlavní aktivity rozdělím na tři části - na volný čas, rodinu a cestování, na matematiku, a konečně na některé své další soukromé aktivity, jako např. předsednictví

v dozorčí radě vítkovické nemocnice. Po jednání s budoucím rektorem doc. Pánkem jsem ale nakonec dospěl k názoru, že ačkoliv jsem to původně zcela odmítal, budu se asi dále nějakým způsobem podílet v rámci univerzity i na něčem jiném, než je práce na katedře matematiky. Znamená to však, že musím poněkud přehodnotit své původní plány a zrovna nyní zvažuji, kterou z dalších svých aktivit vlastně utlumím.

JV: Co byste chtěl popřát naší alma mater do budoucna?

JM: Co se dá univerzitě přát jiného než hodně kvalitních studentů, kvalitní akademický sbor a buď vstřícné okolí, nebo dostatečnou dravost umožňující realizovat všechny rozvojové plány.

Děkuji za rozhovor a přeji vám hodně tvůrčích sil, elánu, naplnění všech vašich předsevzetí a plánů.

JIŘINA VEČEŘOVÁ

Trocha historie...

Nynější budova Pedagogické fakulty Ostravské univerzity na Českobratrské ulici existuje bezmála sto let a od svého počátku sloužila vzdělávání.

Její vznik souvisí se snahou německých rodičů z Moravské Ostravy a okolí získat pro své děti humanitní vzdělání. V Moravské Ostravě byla sice již od roku 1877 německá zemská reálka (nynější budova E Ostravské univerzity na třídě Českých legií), ale nejbližší německá klasická gymnázia byla v Opavě, Těšíně a Hranicích. Českým dětem poskytovala nejvyšší vzdělání pouze měšťanka a za středoškolským vzděláním museli dojíždět na české Maticní gymnázium až do Opavy.

Ostravská městská rada se proto obrátila se žádostí o zřízení německého státního (tj. státem vydržovaného) gymnázia na ví-

deňské ministerstvo vyučování již v lednu 1894. Odpověď byla záporná a ani město nemělo pro gymnázium potřebné prostředky. Proto bylo gymnázium otevřeno v roce 1896 jako soukromý ústav.

Škola však potřebovala vlastní budovu. Bylo pro ni vybráno vhodné místo na tehdy téměř nezastavěné Alžbětině třídě (později Revoluční, dnes Českobratrská) v blízkosti městského sadu, který do roku 1888 sloužil jako hřbitov. Peníze na její postavení byly nakonec vyčleněny z rozpočtu města.

V konkurzu na projekt budovy zvítězil vídeňský architekt Artur Streit. Na základě jeho projektu stavěli budovu ostravští stavitelé Ulrich a Mihatsch v letech 1898 - 1901. Vystavěli monumentální budovu s pseudobarokním členěním půdorysu a fasády, se secesními prvky v interiéru (hla-

více sloupů, zábradlí, schodiště aj.). Budova patřila k nejkrásnějším stavbám v Ostravě postaveným na přelomu století a stala se dominantou celého, tehdy ještě nezastavěného prostoru. Pro školní účely byla mimořádně dobře vybavena, měla velkou aulu, rozsáhlou kreslírnu, tělocvičnu a nechyběla ani kaple. Po celou dobu její existence budova sloužila vzdělávání a s potřebnými úpravami slouží dodnes.

Jsme rádi, že jsme se mohli zúčastnit slavnostního otevření nových počítačových učeben v historické budově na Českobratrské a svým ohlednutím za její historii přispět ke zdaru celého slavnostního podvečera.

Spolupráce mezi Ostravskou univerzitou a naším Ostravským muzeem je dlouholetá. Zpočátku to byla Pedagogická fakulta v Ostravě a dnes spolupracujeme

se všemi fakultami Ostravské univerzity. Studenti některých oborů pravidelně navštěvují stálé expozice muzea, depozitáře, vybírají si z nabídky našich odborných přednášek, mnozí studenti absolvovali v muzeu svou povinnou praxi, studenti a také řada pracovníků muzea externě na Ostravské univerzitě vyučovala. Studenti také hojně využívají bohaté muzejní knihovny, fotoarchivu a často si k nám chodí pro rady, zejména když zpracovávají svá diplomová témata.

Doufáme, že úzká vazba, která mezi naším muzeem a Ostravskou univerzitou v současné době je, bude i nadále pokračovat a prohlubovat se k oboustranné spokojenosti.

JAROMÍR DLOUHÝ
JIŘINA KÁBRTOVÁ

K „informační gramotnosti“ ve školském prostředí

Za několik týdnů uplyne rok od chvíle, kdy spatřil světlo ministerských pracoven dokument Koncepce státní informační politiky ve vzdělávání.

Mnohé nasvědčuje tomu, že cesty k realizaci nejsou jednoduché, možná budou ještě spleťtější než u jiných „hledání“, protože měřitelnost skutečného výsledku není možná. Je patrně příznačné, že prvními partnery Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy nebylo očekávané Ministerstvo práce a sociálních věcí, ale Ministerstvo kultury, Státní technická knihovna, odborníci z výzkumných ústavů orientovaných na školství, z vysokých škol. Je to sdružení nadšenců a zájemců, nebo spojení realizace schopných subjektů?

Jistým příslibem je společné zdůraznění nutnosti realizace Koncepce, nikoliv jen deklarace. Odhodlané sdělení, že do konce roku 2001 by měly být všechny školy v republice napojeny na internet, a předpoklad, že budou funkčně Centrum informačních technologií užívat ve správě školy i ve vyučovacím procesu, jsou signály sympatické. I při znalosti situace na školách v kraji, zvláště školách základních, je nutno přát této myšlence hodně zdaru.

Zajímavým způsobem vstupují informační technologie do života pracovníků oborově tak nesourodé fakulty, jakou je Pedagogická fakulta OU. Samozřejmost, s jakou pracují pomocí nových technologií studenti (chce se

věřit, že většina studentů), slibuje, že sladěním se záměry mnoha „počítačově“ nalaďených pedagogů vzniknou nové výukové podmínky, nové nejen vně, ale i uvnitř, tedy obsahem, účinkem, výsledkem. Nemnozí, většinou humanitně zaměřeni kolegové (a studenti), se však novému komunikačnímu prostředí brání. Důvody, jimiž je většinou obava z odlidštění komunikace, nelze v žádném případě brát na lehkou váhu, je však zajímavé sledovat, jak jsou i tito lidé vtahováni do obce „počítačově gramotných“ a co do ní přinášejí.

Pracovny Centra informačních technologií a nová mediální posluchárna, otevřené na Pedagogické fakultě OU, startují nový rozvoj fakulty. Vedení fakulty, vedení katedry informačních a komunikačních technologií a nadšení jedinci na katedrách jsou si vědomi, že je nejvyšší čas naskočit do rozjetého vlaku, a to s celou posádkou, včetně studentů. Zdá se, že mnohým se to už podařilo.

Poněkud neoptimistické řádky dovolte ukončit několika otázkami, které nás odvedou od pochybovačných úvah ke skutečné práci: *Jak a kdy vybavit současně (a budoucí) učitele základními dovednostmi pro práci s počítačem (internetem, výukovými programy)?*

Jak rychle a na úkor čeho provést příslušné opravy ve vzdělávacích programech?

Je nutná pro všechny studenty učitelství zkouška z informačních technologií? Nebo už

můžeme počítat se znalostmi přinesenými ze střední školy či z domova?

Jak rozlišit, které školící instituce nabízející získání základních dovedností pro práci s počítačem jsou vhodné pro klientelu učitelkou? Spolupracovat s nimi? Jak?

Jak uplatnit nové informační technologie ve vzdělávání dospělých?

Jak prosadit, aby se práce s počítačem (a internetem) stala samozřejmostí v profesní skupině se sotva průměrným platem?

Pokud bude tento text za pár let (podle Koncepce už v roce 2005) jen úsměv budícím svědectvím o jedné z etap života Pedagogické fakulty, bude patrně vyhráno.

EVA HÖFLEROVÁ, PRODĚKANKA PDF
(MIMO JINÉ PRO INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE)

Nový rektor zvolen

Početem patnácti ze čtyřiačtyřiceti platných hlasů zvolil Akademický senát Ostravské univerzity na svém zasedání dne 18. prosince 2000 ve druhém kole do funkce rektora doc. Ing. Petra Pánka, CSc., dosavadního prorektora pro vědu, výzkum a zahraniční vztahy. Svě funkce se nově zvolený rektor ujme počátkem března na dobu příštích tří let.

- JV -

Okamžik na přelomu

My lidé jsme si „vymysleli“ čas pravděpodobně proto, abychom se „čas od času“ mohli poklonit vlastním tichým dohodám o jeho halasném pohrbívání. To nás dojíhá, občas rozrušuje, rozteskňuje, opjíjí a děsí. To nás provokuje k tomu, abychom ryli ještě hlubší čáry do jeho písečného nekonečna omývaného vlnami „nových“ přítomností. Ještě jeden pohled zpět a nuly letopočtu jak bublinky sektu mizí s tichou jistotou, že i my jednou podlehneme času...

Splín z nekrologů za krásné dvacáté století? Splín z vědomí vlastní individuální konečnosti? Z vědomí selhání rodu předáváného kouřovými signály peci holocaustu?

Čemu jsme ještě schopni porozumět, jaké nové otázky si pokládat? Z historie jsme se mnoho nenaučili, ale přesto přetrvává nekonečná touha ptát se a snad i hledat smysl tam, kde ztrácíme ponětí o jeho vlastních hranicích. Je to cesta za něčím, co je přece jen skryto za každodenně ohmatávanou skutečností, za něčím, co jsme možná zaslechli v čase mezi Principovými výstřely v Sarajevu a výbuchy úlevy z pádu berlínské zdi.

To filosofie, tolikrát vysmívaná, již déle než ona dvě tisíciletí znovu klade své věčné otázky. Co nám ještě dnes může říci? Stačí přece jen správně nalistovat heslo nebo ještě pohodlněji kliknout na klávesnici...?

Anebo je to ještě jinak a my spolu s Karlem Čapkem stále se stejným údivem zjišťujeme, že opět ještě „předem nevíme, na které světové straně najdeme dobré či špatné...kde chceme zatratit, zajiskří nám minulé či budoucí hodnota ... chceme-li se nadšeně připojit ke karavaně, najdeme nelidskost nebo nesmyslnost... Znovu a znovu sbíráme odvahu k tomu, abychom neviděli pouze dvě otýpky Buridanova osla, ale tisíce stěbel a šanci sáhnout si pro každé zvlášť... Učíme se vě-

domí, že pro útlak tisíců nelze přeslechnout volání jednoho každého.“

Velké ideje, vyvražďování v zájmu tisíců utlačovaných, činy ve jménu objektivního principu nutnosti ztratily svoji věrohodnost. Filosofie dnes, narozdíl od valné části svých dějin, již nechce být vzletnou právě proto, aby byla a zůstala „u věcí“. Právě v nich lze nacházet alespoň špetku víry v člověka navzdory selhání osvětleného Rozumu. Hegelovo devatenácté století věřilo, že vše skutečné je rozumné, dvacáté století ukázalo, že rozumný může být člověk, ale nikoliv lidstvo. A století příští?

Čím budeme krájet ten příští čas, ten zatvrdlý krajíc víry v to, že se přece jen vynáme zcela bezpečně a jistě v té skutečnosti,

z níž nejsme nikdy s to vystoupit? Právě filosofie nám může naznačit, že se skutečností nelze beztestně manipulovat, že ničeho nedosáhneme roztržením člověka a ostatního světa, člověka a přírody, člověka a člověka. Snad budeme schopni z filosofie alespoň vyrozmět, že jsme již navždy odsouzeni ke společnému životu či smrti se vším, co k nám patří, a tedy i s Rozumem, který nás k této manipulaci svádí. Z jeho pýchy i pádů se můžeme poučit a hledat odvahu hledět nikoli k tisíciletí, ale k okamžiku.

Je-li tato odvaha opět vidět a věřit inspirována filosofií, pak se zdá, že pochybování a údiv jsou cestou k většímu bezpečí a jistotě „všedního dne obyčejného člověka“.

PAVEL BARAN

Vědecká rada Ostravské univerzity zasedala

Ve čtvrtek 7. prosince 2000 se uskutečnilo v kongresovém sále hotelu Imperial slavnostní zasedání Vědecké rady Ostravské univerzity. V průběhu zasedání byl udělen aka-

demický titul doctor honoris causa významné osobnosti prof. Dr. Peteru Demetzovi z Univerzity v Yale (USA). Je mezinárodně uznávaným a erudovaným odborníkem v oboru literární a komparatistické vědy, který působil na Filozofické fakultě naší univerzity od roku 1993 jako hostující profesor. Je držitelem mnoha vyznamenání za mimořádnou pedagogickou a vědeckou činnost a dne 28. října 2000 mu byla prezidentem České republiky udělena medaile Za zásluhy.

- JV -

Rozloučení s Janou Trávníčkovou

Opustila nás ředitelka knihovny a dlouholetá spolupracovnice celé knihovnické veřejnosti.

Myslím, že nestačí vyvěsit na budově černý prapor, když zemřel někdo, kdo po sobě zanechá velké dílo. Ale je potřeba zmínit se právě o té práci a v případě Jany Trávníčkové to platí dvojnásob.

Po několika předchozích úspěšných činnostech, kdy působila ve veřejných knihovnách a v knihovně výzkumného ústavu, vložila pak své síly do vybudování

univerzitní knihovny, která dnes slouží celé Ostravské univerzitě.

Svou energií, nápady i silou osobnosti dokázala propojit technické vybavení s obsahem fondu i zabezpečením odborných pracovníků. Samozřejmě, že se vše mohlo uskutečnit jen za podpory vedení univerzity i za podpory jejích blízkých v rodině a za přispění všech kolegyní a kolegů z knihovny.

Je smutné, že jí nebylo dopřáno, aby ve své práci pokračovala a současně se těšila z dosažených výsledků, protože choroba, které podlehla, byla silnější než její vůle a snaha.

Všichni, kdo si uvědomují lidský i odborný přínos paní Jany Trávníčkové, budou na ni vzpomínat s úctou a uznáním.

HELENA ŠAMÁNKOVÁ

Vzpomínka na Janu Trávníčkovou

V době předvánoční, dva dny po svých 54. narozeninách nás po déle než rok trvající těžké nemoci opustila ředitelka Univerzitní knihovny Mgr. Jana Trávníčková.

Do funkce nastoupila právě v době, kdy si akademické vedení univerzity stanovilo jako nejvyšší prioritu vybudovat moderní univerzitní knihovnu. Jana Trávníčková byla jednou z klíčových osob podílejících se na přípravě koncepce, realizaci a uvedení knihovny do provozu.

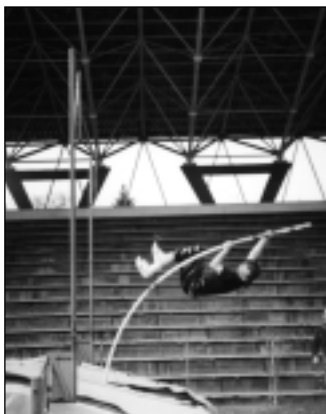
Osobnost Jany Trávníčkové zůstane v naší paměti spjata s uskutečněním významného zámeru, který posunul Ostravskou univerzitu o stupínek blíže k ideálu univerzity moderní doby.

Doc. RNDr. ALENA LUKASOVÁ, CSc.
PROREKTORKA PRO ROZVOJ A INFORMATIZACI

Naši studenti přivezli stříbrné medaile z Prahy

Stalo se již tradicí, že se počátkem prosince koná Akademické mistrovství České republiky družstev v atletice.

Ani letos tomu nebylo jinak. Jubilejní 20. ročník se uskutečnil 4. prosince 2000. Do pražské kryté haly se sjela družstva z 15 fakult vysokých škol, aby změřila své síly v různých atletických disciplínách.

V každé soutěži byli atleti ohodnoceni určitým počtem bodů, kterými přispěli do konečného hodnocení, pokud bylo určeno celkovým součtem bodů.

V soutěži žen jsme obsadili

konečné 3. místo, muži byli ještě o příčku lepší. V celkovém pořadí mužů i žen nás tyto výsledky vynesly na vynikající 2. místo, což ve srovnání s loňským rokem znamená o stupeň lepší výsledek. Porazila nás pouze

Fakulta tělesné výchovy a sportu v Praze, třetí skončila Technická univerzita Liberec. Za námi zůstala i Masarykova univerzita Brno, FTK Univerzity Palackého Olomouc a další.

Celkové pořadí soutěže družstev:

1. FTVS UK Praha	236,5 bodů
2. PdF OU Ostrava	208
3. TU Liberec	182,5
4. PF Ústí nad Labem	161,5
5. ZČU Plzeň	139
6. PF MU Brno	130

Umístění našich studentů:

1. místo	Kateřina Bábová	400 m
	Michaela Blanárová	tyč
2. místo	Martin Břeň	60 m
	Helena Šimková	800 m
	Jan Pernica	1500 m
	Petr Juříček	tyč
	Bábová, Procházková, Šimková, Szmeková	2 x 200 m
3. místo	Petr Juříček	60 m př.
	Petra Kiššová	1500 m

Svými body dále přispěli: Štěpánka Rozslerová, Radim Šink, Lucie Procházková, Petra Szmeková, Karla Petříčková, Hana Schořová, Petr Krejčířik, Jan Němec, Jiří Mítura, Radka Netoušková, David Pavliška.

PETRA KIŠŠOVÁ, RADIM ŠINK
1. ROČNÍK TV-ČJ

Česká pocta polskému nositeli Nobelovy ceny

V roce 2000 uplynulo 75 let od smrti Władysława Stanisława Reymonta, vynikajícího polského spisovatele, nositele Nobelovy ceny za literaturu z r. 1925. V Polsku byl při této příležitosti vyhlášen „Reymontowski rok“.

Oddělení polonistiky slavistické katedry FF se rozhodlo, že se připojí k pracovištím na polských univerzitách a uspořádá pod záštitou velvyslance Polské republiky v ČR, pana Marka Pernala velkou vzpomínkovou slavnost. Přípravnému organizačnímu týmu velela PaedDr. Jana Raclavská, na přípravách participovali pod jejím vedením všichni učitelé, doktorandi i studenti oddělení, cennými radami přispěl i pan docent Balowski z univerzity v Opole.

Tato významná událost v životě katedry proběhla ve dnech 6. a 7. prosince a měla tři hlavní součásti:

1. dvoudenní vědeckou konferenci, na níž vystoupily osobnosti z univerzit nejen

českých, ale i polských (Katovice, Lodž, Opole, Varšava),

2. impozantní soubornou výstavu o životě a díle spisovatele, instalovanou v prostorách katedry slavistiky (zapůjčení více než dvaceti panelů nám laskavě zprostředkoval polský generální konzulát v Ostravě),

3. večerní divadelní představení, které v ostravské komorní scéně Aréna sehrál před domácím i zahraničním publikem s obrovským úspěchem studentský divadelní soubor naší polonistiky - SZCZYT.

Ústřední součástí vzpomínkové slavnosti byla samozřejmě vědecká konference. Byla zajímavá nejen svou monotematicností, která vždy dává možnost nasvětlovat určitý problém z mnoha stran, ale i tím, že zde své první vědecké krůčky udělali naši doktorandi Alexandra Dědicová, Petr Vidlák, Ireneusz Hymnik a Michal Skalka. A ještě stojí za zmínku to, že hosty i své kolegy si tentokrát přišli do auly poslechnout všichni učitelé i studenti katedry - polonisté i rusisté. „Aula plná slavistů,“ řekl jeden student uznale a mne tím velice potěšil.

Ostravská polonistika se uspořádáním vědecké konference připojila jako jediné polonistické pracoviště na českých univerzitách k polské myšlence „Reymontovského roku“ a nepochybně tím přispěla k dobrému

jménu nejen svému, ale i Ostravské univerzity.

Ráda bych touto cestou poděkovala všem učitelům i studentům, kteří se s velkým elánem podíleli na přípravách a bezchybném průběhu celé vzpomínkové slavnosti věnované W. S. Reymontovi. Je radost vést katedru iniciativních a velmi pracovitých lidí.

DOC. DR. EVA MRHAČOVÁ

Nové horizonty výchovy k občanství

Myšlenka utvořit kurz výchovy k občanství pro studenty pedagogických fakult České republiky zrála několik let. Během setkání při nejrůznějších příležitostech, v poslední době zejména na seminářích SVODU - nevládní organizace „Společnosti pro výchovu k občanství a demokracii“, se hledaly cesty pro organizační a finanční zajištění cyklu odborných seminářů k dané problematice. Byl vytvořen tým lidí ochotných se ujmout tohoto náročného úkolu. Tento tým se snažil nalézt podporu jak u vládních organizací, tak nevládních struktur - nadací a fondů. Bylo také podáno několik grantů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, avšak žádný z nich nebyl schválen. Obrátili jsme se proto na nevládní organizaci CIVITAS v Kalifornii v USA. Naše úsilí bylo korunováno úspěchem, neboť tato organizace podpořila náš projekt nejen finančně, ale zajistila i odborníky, kteří se touto problematikou zabývají

v USA, a vyslala je na stáž do České republiky.

Prostřednictvím CIVITAS byl zahájen dialog s velvyslancem USA Johnem Shattuckem. Velvyslanectví USA podpořilo tento projekt, a tak bylo možné uskutečnit setkání odborníků z USA s týmem okolo projektu Výchovy k občanství na půdě velvyslanectví v Hybernské ulici v Praze. Předcházelo tomu několik pozvání VIP českého vysokého školství a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy včetně členů projektu do residence velvyslance USA za účelem monitoringu vztahu výchovy k občanství ve strukturách našeho školství. Kurz nazvaný Nové horizonty výchovy k občanství (NHVO) byl vytvořen členy tohoto projektu - týmem didaktiků a oborových didaktiků olomoucké, pražské a ostravské univerzity, během workshopu od června do srpna roku 2000. Pro zvýšení atraktivity a efektivity kurzu určeného studentům pedagogických fakult se stali členy

tohoto projektu také studenti kateder občanské výchovy a základů společenských věd.

Kurz vychází z předpokladu, že mnozí studenti pedagogických fakult nemají zcela jasnou představu o pojmu občan a občanství a nejsou schopni identifikovat znalosti, dovednosti a postoje potřebné pro občana České republiky. Varující je i radikalizace vysokoškolských studentů v anarchistických a levicově orientovaných organizacích, sílí také nacionalistické hnutí podporované dokonce některými pedagogy vysokých škol. Absolvování jednosemestrálního kurzu studenty pedagogických fakult by mělo vést k rozvoji osobnosti studenta jako občana a zároveň by mělo ovlivnit i jeho pedagogickou erudici jako budoucího učitele.

Při změně politického režimu se samozřejmě musí změnit i systém školský. V občanské výchově bylo vytvořeno hned několik schémat, jak nově chápat občanství a výchovu k občanství, diskuse o jejich smysluplnosti a funkčnosti však zdaleka neutichla. S tvorbou Rámcových vzdělávacích programů dokonce znovu nabývá na intenzitě.

Projekt je zaměřen na podporu občanských postojů a dovedností studentů vysokých škol v rozsahu jednoho semestru. Pro realizaci bylo vytvořeno schéma rozrůstání dosahu NHVO:

1. příprava kurikula,
2. ověření na zkušebních skupinách (účastníci kurzů SVOD),
3. posluchači OV pedagogických fakult,
4. posluchači pedagogických fakult,
5. posluchači všech fakult českých vysokých škol.

V průběhu rozšiřování dosahu Nových horizontů výchovy k občanství by mělo dojít ke dvěma důležitým efektům:

- vytvoří se soubor témat a pojmů, které jsou relevantní společensky a zároveň atraktivní pro studenty vysokých škol,

- vyškolí se učitelé, kteří budou mít osvojeny lektorské dovednosti potřebné pro vedení kurzu.

Jako výchozí prostředí byly adaptovány programy, které jsou zaměřeny na podporu občanských postojů a dovedností a které již prošly ověřením v praxi středních a základních škol. Cíle výuky jsou v třetí etapě rozřazeny do dvou kvalit. Budoucí učitelé budou vyzváni k osvojení si některých občanských kompetencí a zároveň budou seznamováni s cíli a metodami programů, které napomáhají vytváření občanské společnosti.

Dalším pozitivem je množství aktivizujících metod, které mohou vyzvat studenty ke spontánním prezentacím jejich postojů. Úcta, zodpovědnost, pocitovost, angažovanost a podobné hodnoty se těžko mohou vtloukat do hlavy studentů frontálním přednesem. Je možné, že aktivizující metody výuky budou v seminářích dnešních pedagogických fakult působit poněkud bizarně. Jejich použití se může s velkou pravděpodobností setkat s kritikou z řad studentů i učitelských pracovníků.

V zimním semestru 2001 by se měly Nové horizonty výchovy k občanství zkušebně zařadit do vzdělávacích programů kateder Občanské výchovy, po vyhodnocení by mělo dojít k rozšíření dosahu NHVO na pedagogické fakulty a výhledově by se měla modifikace NHVO objevit v univerzitních základech dalších fakult. Pokud bude celý plán realizován, program Čtením a psaním ke kritickému myšlení by zprostředkovaně oslovil značnou část budoucích elit. Při pohledu na úroveň kritického myšlení naší populace by šlo o nezanedbatelný přínos.

MGR. EVA KRÍSTKOVÁ
OBOROVÝ DIDAKTIK OV
A ČLEN VÝBORU NEVLÁDNÍ
ORGANIZACE SVOD

VELVYSLANEC USA PŘI JEDNÁNÍ S MGR. KRÍSTKOVOU VE SVÉ REZIDENCI V PRAZE

Velký Terč Země (ze mě) - Textil

V pondělí 4. prosince 2000 v 16 hodin se konala vernisáž výstavy Velký Terč Země (ze mě). Zvláštní název zvláštní výstavy. Předváděla zde své vyzrálé práce z textilu docentka Michaela Terčová, jinak vedoucí katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Ostravské univerzity.

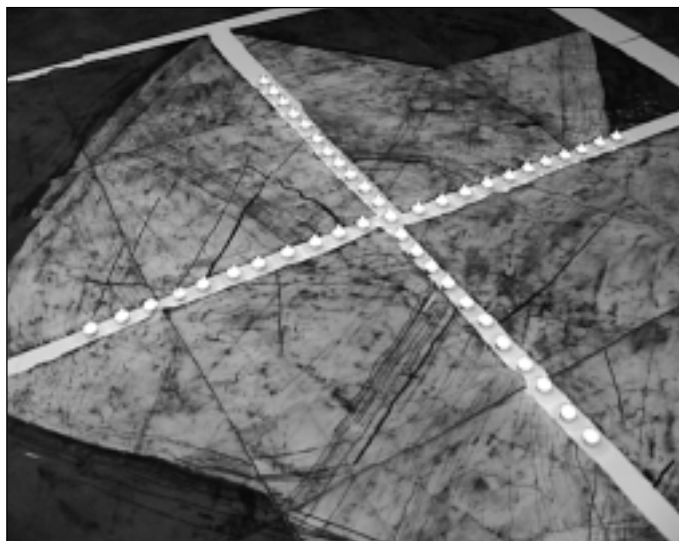
Čím výstava zaujala? Myslím, že již svým tajuplným zahájením. Světla zhasla, na podlaze se objevil první obraz „Velký Terč Země“ rozdělený do čtyř polí svítícím křížem. Zvláštní symbolika, v potměšilé výstavní síni trochu až budící úzkost. Připomínala symbol „čtyř“. Člověk začal vztahovat tento symbol

sobě. Co asi znamená? Čtyři světové strany nebo historicky čtyři živly Země nebo čtyři základní barvy?

Vernisáž zahájila paní docentka Svatava Urbanová velmi kultivovaným úvodním projevem, na dnešní dobu až nezvykle kultivovaným. Člověk jej s potěšením vyslechl, protože i při něm měl pocit krásna. Nebyl pouze formálním projevem, ale jakoby čtením nitra autorky obrazů při jejich tvorbě, protože její vazba na autorku nebyla pouze formální. Začala porovnáváním začátku výtvarné cesty, kdy Michaela Terčová měla potřebu vyrovnat se s hmotou jako s přírodním materiálem v elementární substanci

PO ÚVODNÍM PROJEVU DOC. SVATAVY URBANOVÉ (VE STŘEDU VPRAVO) DOC. MICHAELA TERČOVÁ (VPŘEDU VLEVO) DĚKUJE HOSTŮM VERNISÁŽE ZA POZORNOST A DOC. URBANOVÉ ZA MISTROVSKÉ ÚVODNÍ SLOVO K VÝSTAVĚ

VELKÝ TERČ ZEMĚ - DÍLO, KTERÉ ZAUJÍMALO POLOVINU VÝSTAVNÍ SÍNE A BUDOLO VELKOU POZORNOST SVOU NEZVYKLOSTÍ

a dobrat se k jejímu prazákladu v nerostné, vodní, barevné, světelné, tónové podobě, kdy smyslově vnímala přírodu a doteky svých rukou se ujišťovala o vlastních, subjektivních vlohách a působilostech, přijímala a dávala impulsy podobné nasycení hladovějícího. Dnes se autorka výtvarných děl nachází ve fázi, kdy má potřebu tyto vjemy a city pojmenovávat. Dospívá k pojmovému myšlení bez ohledu na určitý vjemový obsah. Impulsy, které dostává a předává, již překračují její city a intuici, pravděpodobně překračují také její život. Vstupují do volné duchovní aktivity a zrcadlí se ve vědomé a uvědomělé tvůrčí činnosti.

Symbol Země se na výstavě opakoval mnohokrát v trojroz-

měných dílech i ve velmi krásných batikách, které k pozorovatelům promlouvaly velmi jemnou řečí. Ze všech děl vyzařovala silná vazba autorky na přírodu, na Zemi, na vesmír, kterých se chtěla autorka svým vlastním způsobem zmocnit a svým vlastním způsobem je vyjádřit. Což se jí podařilo.

Velký počet hostů vernisáže odcházel s prožitkem krásna. Škoda, že na vernisáži jako hosté byli převážně členové Pedagogické fakulty Ostravské univerzity. Prožitek krásna má člověk málokdy a každý člověk jej potřebuje, aby jeho život nebyl jednotvárně šedivý. A tato vernisáž prožitek krásna ve všech směrech člověku dala.

E. K.

Informace z kurzů protidrogové prevence

V listopadu proběhly, podobně jako v loňském roce, kurzy pro školní metodiky protidrogové prevence a sociálně patologických jevů, organizované katedrou pedagogiky. Za vydatné spolupráce studentů vychovatelství se podařilo zorganizovat pro učitele základních a středních škol i pro jiné další pedagogické pracovníky celkem dva týdny pobytu mimo město Ostravu (v Řece a v Karolince-Bzovém), naplněné nejen celodenními semináři, ale také bohatým programem ve zbývajícím volném čase. Doufám, že letošní kurzy byly opravdovým přínosem pro všechny zúčastněné a že v mnohých zanechají hezké vzpomínky na krásně strávené dny v příjemné, přátelské a humorné atmosféře, která se záhy vytvořila na obou kurzech. O celkové pohodě snad svědčí i přiložená fotografie.

Chtěla bych poděkovat nejen všem studentům

a všem svým spolupracovníkům mnohdy za velice obětavou pomoc při přípravě a realizaci těchto kurzů, ale také pracovnícům z děkanátu za cenné rady a trpělivost, se kterou přistupovaly ke všem problémům, jež se v průběhu realizace vyskytly. Vlastně ani nevím, jak poděkovat, aby to nevyznělo jen jako prázdná fráze, ale opravdu jako upřímná slova díky. Snad tedy zcela prostě - moc děkuji.

Ještě před Vánoce měl z celé akce vyjít sborník s mnohými příspěvky i nápady, doplněný navíc ilustračními fotografiemi nejen lektorů v akci, ale také samotných účastníků. Několik výtisků bude zájemcům k dispozici také v univerzitní knihovně. Snad byste si jej nejen vzhledem k příspěvkům, ale také kvůli opravdu vydařeným fotografiím neměli nechat ujít.

MIRIAM PROKEŠOVÁ

Významné výročí na katedře hudební výchovy

25. prosince 2000 uběhlo 100 let od narození profesora Josefa Schreibra, skladatele, sbormistra, organizátora, kritika a hudebního pedagoga, který své pedagogické působení na různých typech škol završil právě na katedře hudební výchovy Pedagogické fakulty v Ostravě (1961-1970).

Zde se věnoval výuce hudebně-teoretických předmětů, vedl a oponoval diplomové práce s regionální a zejména sborovou tematikou a především se snažil ve svých studentech probudit zájem o hudbu a veškeré hudební dění ve městě. Sám se často zúčastňoval nejrůznějších hudebních produkcí a koncertů a po jejich skončení vždy živě a dlouho diskutoval se studenty i kolegy o různých hudebních událostech. Velmi rád například vyprávěl o svém setkání s P. Hindemithem či o své spolupráci s Jaroslavem Voglem, šéfem ostravské opery, s nímž ve 30. a 40. letech v podstatě organizoval ostravský hudební život. Schreibrovy zásluhy v této oblasti jsou velmi významné, svým dílem totiž přispíval k vyrovnávání kulturního handicapu, který měla vůči jiným velkým

městům Ostrava na počátku století.

Celoživotní všestranné hudební aktivity Josefa Schreibra si studenti a pedagogové katedry hudební výchovy připomněli na Vzpomínkovém večeru, který proběhl 18. prosince 2000 v aule Pedagogické fakulty OU. Komponovaný pořad, který připravila Mgr. Hana Adámková, představil Schreibra zejména jako skladatele. Prostřednictvím nahrávky uvedl jeho Miniatury pro klavír Zdeněk Stibor, studentka umělecko-pedagogické katedry Veronika Ulitzková přednesla Schreibrovu Sonátu pro sólovou violu, komorní tvorba byla zastoupena Lidovými nocturny pro soprán, flétnu a klavír (Petra Rašíková, Kateřina Studentová, Roman Rucký), Schreibrovo sborové dílo reprezentovaly tři úpravy lidových písní v podání Vysoko-

školského pěveckého sboru s dirigentem prof. Lumírem Pivovarským. Posluchači mohli zhlédnout také malou výstavu korespondence, partitur a dalších dokumentů ze Schreibrovy pozůstalosti, která je uložena v Dokumentačním středisku katedry hudební výchovy. Sou-

částí večera byla i osobní vzpomínka vedoucího katedry doc. PhDr. Jana Mazurka, CSc., na svého učitele a pozdějšího kolegu profesora Josefa Schreibra, která toto příjemné předvánoční setkání ukončila.

DOC. MGA. RENÉ ADÁMEK

FOTO: AUTOR

Předvánoční setkání se zástupci církví

Ve středu 20. prosince 2000, symbolicky v čase předvánočním, proběhlo na půdě Ostravské univerzity setkání představitelů Pedagogické fakulty Ostravské univerzity se zástupci některých církví působících na střední a severní Moravě. Na schůzce iniciované děkanem PdF byli za Pedagogickou fakultu přítomni její děkan doc. Janáček a proděkan Dr. Franiok a Dr. Svobodová a dále vedoucí katedry křesťanské výchovy PdF OU Mgr. Stanislav Piętak, Ph.D., a člen této katedry Mgr. Piętak. Z církví přijali pozvání zástupci Biskupství ostravsko-opavského (ThLic. Jan Larisch), Církve bratrské (Mgr. Stanislav Stebel), Církve československé husitské (biskupka Jana Šilerová), Českobratrské církve evangelické (Antonín Plachý), Slezské církve evangelické a.v. (biskup Mgr. Vladislav Volný) a Slezské diakonie (Ing. Česlav Santarius a Mgr. Zuzana Filipková).

Jednání se v obecné rovině týkalo současné situace a perspektiv vzdělávání v oblasti náboženství v České republice. Kon-

krétně pak bylo zaměřeno na problematiku budoucího směřování katedry křesťanské výchovy Pedagogické fakulty OU a možného vytvoření bakalářského studijního programu, v němž by náboženská výchova byla propojena se speciální pedagogikou, sociál-Ssolventi tohoto studijního oboru by pak našli uplatnění např. v různých typech azylových domů, střediscích pečovatelské služby, stacionářích pro postižené děti, poradnách pro oběti násilí a trestných činů apod. Již dnes je v podobných zařízeních pocíťována zvýšená potřeba takto vzdělaných pracovníků.

Celé setkání proběhlo v přátelské atmosféře plné duchovního porozumění a zcela jistě nebylo setkáním posledním, neboť zástupci uvedených církví se znovu sejdou v jarních měsících, aby upřesnili své představy o zmíněných studijních oborech a připravili všechny potřebné podklady pro jejich akreditaci.

DIANA SVOBODOVÁ

Koncert posluchačů

Dne 12. prosince 2000 se konal již tradiční koncert posluchačů katedry hudební výchovy.

Letošní koncert se pyšnil velmi vysokou úrovní výkonů, což jistě polahodilo „ouškům“ nejen studentů, ale i pedagogů, kteří si přišli koncert poslechnout. A že jich nebylo málo! Malý sál v podkrovní hudební katedry doslova praskal ve švech. Studenti, převážně absolventi konzervatoří, zde předvedli díla „osvědčených“ skladatelů, jako jsou např.: J. S.

Bach, A. Vivaldi, G. B. Pergolesi, G. H. Händel, R. Schumann a L. Janáček, ale i díla méně známých autorů. Zazněla zde i píseň z muzikálu Bídníci, spirituál a blues. Posluchači ocenili i skladby v provedení pestrých a netradičních nástrojových seskupení (kytarové duo a zpěv, klavírní čtyřhra, trubka, příčná flétna...). O perličku na závěr se postaral Roman Rucký se svými dvěma ragtimy na klavír. Po koncertě se vám mohlo podařit zaslechnout slova chvály téměř ode všech zúčastněných pedagogů, a tak snad všichni odcházeli s pocitem velice příjemného hudebního zážitku.

O týden později se konal další koncert posluchačů, tentokrát však prvních ročníků (obligátů). Studenti zde většinou hráli poprvé, takže o trénu neměli nouzi. Vše ale dobře dopadlo a koncert vesele zakončil žesťový kvartet skladbou od skupiny Olympic Želva.

ZUZANA PIRNEROVÁ
STUDENTKA 1. ROČNÍKU PdF

První svazek edice **Universum**

Jistěže by bylo nejlépe, kdybyste přesně věděli, co je to frazeologie a idiomaticita, abyste mohli mít z knížky, která má trochu komplikovaný název *Pojmenování zvířat v české a německé frazeologii a idiomaticitě - Česko-německý a Německo-český slovník* (to vše ještě jednou německy) čirou, ničím nezkalenou radost. Jenže když zjistíte, že o přesný význam obou pojmů ani tak nejde, a jak už to bývá, odborníci se o ně jistě prou, přestanete se cítit laikem, stanete se uživatelem a v osobní příruční knihovně začnete horlivě přemísťovat tituly tak, aby tohle parádní dílo Evy Mrhačové, Evy Jandové a Jürgen Hartunga (s tradičně kvalitním grafickým rukopisem Zbyňka Janáčka) našlo čestné místo vedle Zaoralových Lidových rčení, Oufředníkova Šmírbuchu, Obrátílových

Kryptadií a dalších nepostradatelných slovníkových pomůcek, ke kterým se utíkáte vždy, když vám chybí přesný výraz nebo potřebujete vyjádřit komplikovanou myšlenku s lapidární výstižností a také s přesně zvolenou mírou populismu.

Zvláštní půvab nové publikace (je to 1. svazek trochu klopotně startující edice **Universum**, který vydala Ostravská univerzita v nakladatelství TILIA) je ovšem také v jejím dvojazyčném materiálu, a to nejen pro specialisty. I čtenáři (nebo chcete-li konzumenti) s jen pasivní znalostí němčiny mohou v slovníkové části najít zřetelné doklady dlouhověkové kulturního sousedství, a je příjemné vědět, že tuto skutečnost můžeme vnímat bez jakýchkoliv nacionálních či ideologických příznaků.

Snad nejsympatičtější knížka

působí ve chvílích, kdy ji zbavíme jakéhokoliv pragmatismu a čteme si v ní „jen tak“ pro potěšení. Některá hesla obsáhlého slovníku bude jistě mnohý z čtenářů chápat jako úsměvné repetitorium čehosi důvěrně známého a bezpečně zakódovaného ve svém jazykovém povědomí, jindy se mu z hlubin paměti vynoří polozapomenuté jazykové segmenty i se svými zcela konkrétními privátními reminiscencemi. A nejpřívětivěji knížka promlouvá tam, kde se zableskne něco, co v našem subjektivním světě zatím nebylo a co nás - každého pochopitelně jinak - obohacuje. Což není třeba inspirativní, a v těchto dnech i velice aktuální, když si u hesla „kočka“ jako 31. položku přečteme: Ráda kočka ryby jí, ale do vody se jí nechce? A nenaplní vás oprávněným optimismem, když si

všimnete, že i Němci mají frazeologický ekvivalent českého „být líný jako prase“?

Je to knížka, která chutná a voní.

- RR -

Česká televize - věc nás všech

V souvislosti s krizí ve veřejnoprávní televizi jsem požádal o posouzení situace doc. PhDr. Pavla Pácla, CSc., a Mgr. Evu Lenartovou.

Doc. PhDr. Pavel Pácl, CSc. - přednáší na Filozofické fakultě OU mimo jiné sociologii médií a sociologii regionálních sdělovacích prostředků, je autorem několika monografií zabývajících se sdělovacími prostředky.

Pane docente, byla nebo je podle Vás v souvislosti s krizí ve veřejnoprávní televizi ohrožena svoboda slova a informací?

Do jisté míry ano.

V čem vidíte důležitost veřejnoprávní televize?

Domnívám se, že v naší společnosti, a tím mám na mysli také historické souvislosti, kterými procházíme, je veřejnoprávní televize naprosto nezbytná. Je jistou protiváhou komerčních televizí, je něčím, co by mělo mít hlavní vliv na vytváření veřejného mínění, je něčím, co by zároveň mělo držet jistou latku veřejného sdělování jako takového. Sami novináři by se měli poučit z této situace, která nastala i tím, že by si sami určili jistý etický kodex, který by měl ve veřejnoprávní televizi platit. Aby oni sami zasloučeně rozhodovali o tom, co je etické a co není etické.

Na druhé straně nemůžeme si vítězství - a doufám, že to bude vítězství stávkujících novinářů - vysvětlovat tím, že hromadné sdělovací prostředky by získaly zcela neomezenou, absolutní svobodu.

Měli by se k situaci ve veřejnoprávní televizi vyjadřovat studenti, herci, veřejnost a politikové, nebo jen zasvěcení odborníci?

Já bych to rozšířil. K situaci ve veřejnoprávních prostředcích by se měli vyjadřovat všichni lidé, nejenom ti jmenovaní.

Máte nějaký návrh, jak řešit současnou krizi?

Já si myslím, že je nutné velice brzy, pokud možno v nejbližších dnech, najít způsob, jak legálně odvolat současného generálního ředitele a současnou Radu a ustavit jisté prozatímní vedení televize s tím, že by byl zároveň připraven nový zákon, který by celou situaci vyřešil.

Mgr. Eva Lenartová - vyučovala rozhlasovou tvorbu na katedře české literatury, literární vědy a dějin umění, je redaktorkou ostravského studia Českého rozhlasu.

Je podle Vás, paní redaktorko, v souvislosti s krizí ve veřejnoprávní televizi ohrožena svoboda slova a informací?

Myslím si, že ano. Ale týká se to v tomto případě České televize, netýká se to celé společnosti, protože Česká televize není jediné médium, byť je to médium s obrovským vlivem, ale pochybuji, že by se jedno jediné médium, ve kterém by byla potlačena svoboda slova, které by bylo nějakým způsobem cenzurováno, což se jistě v České televizi momentálně děje, mělo vliv na svobodu slova v rámci celé společnosti. Asi by se jeden

ostrůvek nesvobody neudržel.

V čem vidíte důležitost veřejnoprávních sdělovacích prostředků - České televize a Českého rozhlasu?

Na téma, co to je veřejnoprávní, proběhla už řada diskusí a nejsem si jistá, že někdo tento pojem zcela přesně definoval. Každopádně od veřejnoprávních médií se očekává, že budou informovat objektivně, nestranně, obsažně a že budou jakýmsi způsobem, tímto svým postojem, nápomocna všem demokratickým a pozitivním občanským procesům, které ve společnosti probíhají.

Měli by se k situaci ve veřejnoprávní televizi vyjadřovat studenti, umělci, veřejnost a politikové, nebo jen zasvěcení odborníci?

Náš národ se vyznačuje tím, že tady máme obrovské procento odborníků na fotbal a na televizi. Nicméně si myslím, že k situaci ve veřejnoprávní televizi se může vyjádřit kdokoliv, protože se ho to týká, a taky nevím, koho bych označila za odborníka na tuto problematiku. Kdybych měla hledat z lidí, které znám, tak bych možná našla dva nebo tři, ale těžko bych je asi obhajovala. V žádném případě nepovažuji za odborníky například lidi, kteří zasedají v současné mediální komisi, a ani nikoho z Rady pro rozhlasové a televizní vysílání.

RADIM HORÁK, STUDENT FF OU

Setřička Carrie slavila výročí

Na sklonku loňského roku jsem se zúčastnil konference Sister Carrie Turns 100 na pozvání Mezinárodní Dreiserovy společnosti. Konference proběhla na Pennsylvánské univerzitě ve Filadelfii u příležitosti stého výročí prvního vydání románu Theodora Dreisera Sestřička Carrie v roce 1900. Své výročí však slavilo i místo konání konference - knihovna Pennsylvánské univerzity, která byla založena před 250 lety. Jejím zakladatelem nebyl nikdo jiný než proslulý osvícenský myslitel, státník, spisovatel, tiskař, vědec, vynálezce Benjamin Franklin, s jehož životem je pennsylvánská metropole Filadelfie neodmyslitelně spjata.

Vlastní program konference byl rozdělen do několika sekcí, v nichž se svými příspěvky vystoupili přední dreiserologové, kteří životu a dílu amerického naturalistického spisovatele zasvětili celou svou vědeckou kariéru. Mnozí z nich byli renomovaní autoři četných vědeckých publikací, například Joseph Epstein, Donald Pizer, Paul Orlov, Thomas P. Riggio a také staříček profesor Robert Elias, autor prvního životopisu T. Dreisera, s nímž se dokonce za svého mládí osobně poznal. Mezi účastníky byli i Miriam Gogol, která v akademickém roce 1999-2000 působila v rámci Fulbrightova programu na katedře anglistiky a amerikanistiky Ostravské univerzity, a Stephen C. Brennan, jenž naši univerzitu rovněž navštívil, když u nás přednesl přednášku o americkém naturalismu.

Mé vystoupení se uskutečnilo v mezinárodní sekci nazvané „Sestřička Carrie v překladech.“ Zaznělo v ní pět příspěvků, které se se zaměřily na jazyková i kulturní úskalí překladu Dreiserovy prvotiny. U nás tento román vyšel ve dvou překladech, poprvé v roce 1931, tedy tři desetiletí po jeho vydání v USA, pod názvem „Sestra Carrie“, a v modernější verzi v roce 1957 jako „Sestřička Carrie“. Aby americké publikum pochopilo rozdíl v samotném titulu mezi prvním a druhým překladem, musel jsem mu objasnit rysy českého deminutiva a dále jsem se ve svém příspěvku snažil na konkrétních částech textu ukázat, v čem je druhý překlad kvalitnější než první z třicátých let. Součástí našeho vystoupení bylo čtení úvodních tří odstavců Dreiserova románu v jazyce překladu. A tak američtí účastníci konference mohli slyšet Sestřičku Carrie nejen v angličtině, ale také v čínštině, francouzštině, němčině, japonštině a díky mé účasti také v češtině. Domnívám se, že šlo o šťastný nápad, který průběh konference mile osvěžil, byť svou atmosférou mohl připomenout happening. Při čtení Dreiserova textu v cizích jazycích účastníci pozorně sledovali jejich zvukovou stránku a vůbec jim nevadilo, že čtenému slovu nero-

zumí. Koneckonců šlo o znalce Dreiserova díla, dobře obeznámené s obsahem autorovy prvotiny.

Součástí konference byla i unikátní výstava vzácných knih a rukopisů Theodora Dreisera, doplněná i fotografiemi z prozaikova života a jeho korespondencí, například se slavným básníkem Edgarem Lee Mastersem, autorem sbírky Spoonriverská antologie. Obsah konference však nejvíce obohatil její kulturní program. Velkým zážitkem pro všechny přítomné byl koncert sestavený z písní Dreiserova bratra, ve své době významného skladatele Paula Dressera, během něhož Dresserovy písně zazněly v podání jejich praneteře Tedi Dreiser Godard. V průběhu konference se promítaly filmové adaptace Dreiserových děl v rámci tzv. „Dreiser Film Fest“, a to Americká tragédie, Carrie a Místo na slunci. Zajímavá byla také dramatická úprava Sestřičky Carrie v provedení souboru People's Light and Theatre Company. Toto dvoudílné představení mělo svou premiéru již v roce 1991 právě ve Filadelfii a setkal se se slušným ohlasem. Součástí konference bylo i několik recepcí v působivých prostorách

knihovny, během které jsem měl možnost navázat nové profesionální kontakty.

Za svého krátkého pobytu v USA jsem také navštívil New York a Boston, kde jsem se setkal s naším bývalým kolegou Tomem Connollym, ovšem hlavním důvodem mé zajiždky do Nové Anglie byla knihovna Brandeisovy univerzity a setkání s Verou a Andrew Laskovými, Čechoameričany, kteří před mnoha lety absolvovali prestižní Chicagskou univerzitu a každý ve svém oboru dosáhli pozoruhodného úspěchu. Vera Laska je autorkou několika knih, včetně monografie o Benjaminu Franklinovi, přeložené i do češtiny. Závěrem jedna kuriozita: do Států jsem přicestoval přesně v den, kdy se měl celý národ dozvědět jméno nového amerického prezidenta. Že se děje něco neobvyklého, poznal jsem již na letišti. Co se dělo dále, to již dobře víte sami. V každém případě jsem byl neustále přesvědčován o tom, že jsem svědkem historického dění. Já bych jen dodal, že velmi, velmi nestandardního!

STANISLAV KOLÁŘ

KATEDRA ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY

Z katedry hudební výchovy

- V programech koncertů festivalu nové tvorby ostravských umělců Hudební současnost nacházíme pravidelně kompozice doc. MgA. Jana Grossmanna. Vřelý ohlas u publika měl na druhém komorním večeru (28. 11.) Klarinetový kvartet, který s tvůrčím zaujetím interpretovalo Stadlerovo kvarteto (Petr Bohuš, Svetoslav Točev, Igor Františák, Jiří Masný). Na závěrečný slavnostní koncert letošního 25. ročníku (24. ledna 2001, 19 hod. sál Janáčkovy konzervatoře) srdečně zveme všechny hudbymilovné čtenáře.
- Předvánoční vystoupení Vysokoškolského pěveckého sboru, které se uskutečnilo v aule

OU 7. 12., mělo tentokrát dvojí záměr. První, duchovní, krásným zpěvem potěšit srdce posluchačů, druhý, materiální, získat prostředky na nákup lékařských přístrojů pro Rehabilitační ústav v Hrabyni. Profesionální výkon tělesa, které řídil prof. Lumír Pivovarský, ocenilo publikum nejen potleskem, ale i výší peněžních příspěvků.

• Na zasedání Vědecké rady Ostravské univerzity (7. 12.) proběhlo úspěšně jmenovací řízení doc. PhDr. Jana Mazurka, CSc., v oboru Hudební teorie a pedagogika. Upřímně blahopřejeme.

ŠÁRKA ZEDNÍČKOVÁ

12th annual Conference of the European Association for International Education, Leipzig, Germany

Ve dnech 28. 11. - 1. 12. 2000 jsem se zúčastnila mezinárodní konference v Lipsku, kterou pořádala organizace EaIE = European Association for International Education. O existenci této organizace jsem se dozvěděla před 2 lety, kdy jsem navštívila univerzity ve Velké Británii a hovořila o zkušenostech s programem Socrates s pracovníky zahraničních oddělení. Zjistila jsem, že se jednou za rok setkávají v Evropě na konferenci, kde se navzájem učí, diskutují a vyměňují si své zkušenosti. Členem této organizace se může stát organizace /jedinec/ zaplacením členského poplatku a pak již dostává materiály, brožury, aktuální informace a také jednou za rok pozvánku na konferenci.

Když jsem přešla ze Zdravotně sociální fakulty OU na Filozofickou fakultu OU v březnu roku 2000, diskutovaly jsme s mou novou nadřízenou - doc. Kalnickou, jak by má práce mohla a měla vypadat, o tom, co bych mohla zlepšit nebo dělat jinak, já jí sdělila své zkušenosti z práce referenta pro zahraniční styky na Zdravotně sociální fakultě, také o mé cestě do Velké Británie a později také o této organizaci. Paní docentka mne vyslechla, podpořila a navrhla úhradu členství Filozofické fakulty OU v této organizaci. Čekala mne první zahraniční služební cesta, kdy jsem byla vyslána na zkušenou. Jsem za to - nyní již paní děkance - vděčná a myslím si, že pro každého z nás, v jehož působnosti je rozvoj zahraničních kontaktů, je tato zkušenost velmi přínosná.

Mám-li shrnout své dojmy - měla jsem hodně času a možností diskutovat s lidmi, kteří dělají stejnou práci jako já. Poslouchala jsem rady zkušenějších o tom, jak „zatraktivnit a přilákat“ zahraniční studenty na svou univerzitu, která zatím nabízí výuku pouze v češtině. Ptala jsem se, jak začínali a jaké měli problémy, než našli pochopení a podporu pro to, aby na jejich univerzitu začali

přijíždět zahraniční studenti, než se prokázalo, že je to pro školu přínosem. Měla jsem hodně co přemýšlet nad tím, když hovořili o tom, že jsou tato oddělení 24 hodin permanentně na mobilních telefonech ve dvou lidech, vždy připravených pomoci radou a odpovědí zahraničnímu studentovi. Ztratila jsem pocit méněcennosti, když jsem si myslela, že nemáme co nabídnout, protože do Ostravy nikdo nepřijede z důvodu jazykových - všichni ti Dánové, Holanďané, Švédové nebo Rusové mají vlastně úplně stejný problém - musí připravit výuku v jiném než v mateřském jazyce a snaží se o to. Uvědomila jsem si, že jsem na fakultě, která může konkurovat, protože má nejlepší předpoklady k tomu, aby se dorozuměla se světem, a že prvním krůčkem k tomu je na Filozofické fakultě OU program: „Czech Cultural Studies“. Když hovořili o technických vybaveních svých pracovišť, vzbuzovalo to ve mně úsměvnou závist. Srovnávala jsem své zkušenosti, když mluvili o kontaktech s cizineckou policií a o problémech, které se šíří mezi lidmi mnohem rychleji než dobré zprávy. Přemýšlela jsem nad postojem své univerzity a srovnávala, když mluvili o svých domovských univerzitách a jejich postojích k zahraničnímu studentovi. Zapořila jsem se do diskuse, když jsme byli rozděleni do skupin a dostali za úkol připravit proces nabídnutí fiktivní univerzity zahraničnímu studentovi. Přemýšlela jsem nad funkcí Public Relation Department a spolupráci s oddělením zahraničních styků, o které hovořili. Vyslechla jsem informace o programu Gruntvig. Poslouchala jsem pozorně přednášku ředitele zahraničního oddělení z Masarykovy univerzity, který hovořil o tom, jak je obtížné získat zahraniční studenty i na jejich univerzitu. Vyměňovala jsem si materiály naší univerzity s materiály z jiných univerzit.

Setkala jsem se s partnery z Jonkopingu a byla potěšena, že už vím, kdo mi odpovídá na mé e-mailové zprávy. Zpívala jsem blues,

kteří připravila zahraniční referentka z Washingtonu a které se jmenovalo: „Jak nevyhořet aneb blues zahraničního pracovníka“ a cítila se při tom stejně uvolněně jako všichni.

Setkala jsem se se zajímavými lidmi z celého světa, a všichni mluvili jedním jazykem - angličtinou - a při večerních procházkách Lipskem, které již žilo nádhernou vánoční atmosférou, jsme se potkávali, zdravili se a vzájemně se na sebe usmívali, pili jsme horký grog pod obrovským vánočním stromkem, anebo jsme se potkávali večer v hospůdkách, kde jsme po každém dlouhém dni, kdy jsme opustili Kongresové centruma vydali se do svých hotelů, šli s nově poznanými kolegy, probírali jsme své problémy a práci a slíbili si vzájemnou pomoc a spolupráci.

Vrátila jsem se zpátky s hlavou plnou informací, nápadů a optimismu. Budu se snažit o to, (aspoň po tu dobu, co tady budu), aby zahraniční oddělení na Filozofické fakultě OU bylo místem, kam budou studenti i pedagogové chodit rádi. Budu se snažit získané zkušenosti prosadit ve své práci. Přesvědčila jsem se o tom, že osobní kontakt může přinést mnoho nových podnětů pro mou práci. Budu ráda za každou připomínku, kterou k mé práci budete mít. A nenechám se spálit. Když mi bude nejhůř, zazpívám si „blues zahraničního pracovníka.“

IVANA SCHMEJKALOVA@OSU.CZ

REFERENTKA PRO ZAHRANIČNÍ STYKY FF OU

Výplatní termíny v roce 2001

Sdělujeme, že na Ostravské univerzitě jsou v letošním roce následující výplatní termíny:

12. únor	12. září
12. březen	12. říjen
12. duben	12. listopad
11. květen	12. prosinec
12. červen	
12. červenec	
13. srpen	

ING. VĚRA GÖTZOVÁ
VEDOUČÍ EKONOMIC-
KÉHO ÚTVARU

Napsali o nás

MF DNES - 10. ledna 2001

Studenti vystavili grafickou tvorbu

Kolekci výtvarných prací Konfrontace V. vytvořenou z děl studentů nabízí v centru města galerie Studio Della. Grafické artefakty zde od pondělí 8. ledna 2001 vystavují mladí adepti z katedry výtvarné tvorby Pedagogické fakulty Ostravské univerzity.

„Samotné slovo konfrontace má rozdílnou

etymologii, může znamenat srovnání i konflikt, jak jsme byli svědky například v 60. letech. V tomto případě je však cílem představit a porovnat tvorbu nadějných žáků z několika studijních ročníků,“ uvedl na vernisáži Eduard Ovčáček, vedoucí ateliéru volné a užité grafiky.

K vidění jsou převážně abstraktní práce s názvy Křik, Óda na radost pro 21 větráků či Houbobraní od Jiřího Studnického nebo Informationalattack Petry Pohlové věnovaný

konfrontaci člověka a techniky připomínající d'ábelský, čarodějnický slet v technokratické době.

„Na sklonku roku chystáme v rámci desátého výročí naší katedry v prostorách Domu umění větší akci reprezentující všechny ateliéry, včetně obsáhlejšího almanachu. Tato výstava je tedy jen takový malý předvoj,“ dodal Eduard Ovčáček.

- MAO -

Listy OSTRAVSKÉ
UNIVERZITY**Listy** OSTRAVSKÉ
UNIVERZITY**Listy**

Srdečně Vás zveme na
**VI.
REPREZEN-
TACÍ PLES
OSTRAVSKÉ
UNIVERZITY**

pod záštitou
rektora
Ostravské univerzity
prof. RNDr. Jiřího Močkoře, DrSc.

**V sobotu 24. 2. 2001
v 19.30 hodin
ve společenských
prostorách hotelu
Imperial v Ostravě**

k tanci a poslechu
hraje hudební skupina
Proxima,
cimbálovka Fifouni,
diskotéka

prodej vstupenek zaměstnancům:
(cena: 160,- Kč) - 15. a 18. ledna 2001
prodej vstupenek studentům:
(cena: 100,- Kč) - 22., 25. a 29. ledna 2001
prodejní místo:
ul. Bráfova 5, paní Eva Beierová

Uzávěrka dalšího čísla je v pondělí 5. února 2001 do 10.00 hod.

Listy Ostravské univerzity, č. 1/2001, roč. 9 ● Vydává Ostravská univerzita, č. registrace MMO - 74/93-PP ● Internet: <http://www1.osu.cz/Rektorat/aktualisty.htm> ● Kontaktní adresa: Ostrava 1, Dvořákova 7, 701 03, tel.: 069/6160 139, fax: 069/6160 139 ● e-mail: jirina.veceroва@osu.cz ● Redakční rada: Jiřina Večeřová - šéfredaktorka; Katarína Aniolová - odpovědná redaktorka; PhDr. Emílie Demlová, Dr.; PaedDr. Milena Frydrychová; PhDr. Jaroslav Galíčák; Mgr. Darja Jarošová; doc. RNDr. Erika Mechlová; PhDr. Šárka Zedníčková; Radim Horák ● Grafické zpracování a tisk: Repronis Ostrava ● Náklad 1000 výtisků ● ZDARMA

Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s.p., odštěpným závodem Severní Morava, č.j.: 2263/98-P/1 ze dne 18. 9. 1998